DELE AF FORMUERET – VINTEREKSAMEN 2013/14

Opgave nr. 1

Galleriejer Arnulf Agn, Aarhus, afholdt i foråret 2013 udstillingen »Dansk Superkunst«. Nogle af de udstillede værker ejede Agn selv, andre ejedes af andre. Dagen efter udstillingens afslutning, den 15. maj 2013, modtog Agn en række henvendelser fra interesserede gæster, der alle ligesom Agn var bosiddende i Aarhus.

[Fra Benny Brysk:] »Kære hr. Agn. Jeg vil gerne købe maleriet ”Pulp Fraction” for 100.000 kr. Hvis det har interesse, vil jeg gerne betale halvdelen ved at give Jasper Gorms maleri ”Frøkongen” i bytte«.

[Fra Carl Cold:] »Kære A. Agn. Jeg tilbyder Dem hermed 90.000 kr. for skulpturen ”Svinedrengestreger”«.

[Fra Dicte Dyhr:] »Kære Arnulf Agn. Jeg synes rigtig godt om guldaldermaleriet ”Havnepartie i Venedig”, som var udstillet med ordene ”formentlig malet af Cornelius Godtfredsen”. Jeg byder 250.000 kr., som efter Deres ønske kan betales kontant (med fradrag af 3 % kontantrabat) eller over 5 måneder, mod udlevering efter sket betaling«.

[Fra Erwin Eg:] »Kære Agn. Litografierne ”Snik-snak”, ”Lirum-larum”, ”Ævle-bævle” og ”Ølse-Pølse” var overordentlig spændende! Jeg tilbyder på stående fod 25.000 kr. for hvert af dem, men kan De sælge mig alle fire, vil jeg have 4 % i rabat«.

[Fra François Fihl:] »Hejsa Arnulf. Tak for en fantastisk udstilling, søde! Jeg ville bare *så* gerne købe det udstillede maleri ”Himmelfartskommando” af den berømte kunstner Urias Post. Jeg byder 150.000 kr. *Sine Obligo*«.

Agn tog endnu samme dag kontakt til Gunner Glob, der ejede ”Pulp Fraction”, og til Hilde Hay, der ejede ”Svinedrengestreger”. Agn fortalte Glob, at han var blevet tilbudt 50.000 kr. for ”Pulp Fraction”, og bad Glob om »en mundtlig salgsfuldmagt«, som Glob straks gav ham med den tilføjelse, at Agn ville få 5.000 kr. for sin ulejlighed. Til Hay sagde Agn, at han fra Carl Cold havde modtaget et godt bud på ”Svinedrengestreger” og tilføjede: »Når jeg har fået min provision, er der 30.000 kr. til dig«. Hay var begejstret og så ikke nogen grund til at spørge Agn om noget som helst, men afsendte straks en e-mail til Cold, hvoraf fremgik, at hun havde givet Agn fuldmagt til at sælge ”Svinedrengestreger” og »oppebære købesummen herfor«.

Senere samme dag, den 16. maj, indgik Agn i Globs navn aftale med Brysk, hvorefter Brysk skulle modtage ”Pulp Fraction” mod at give ”Frøkongen” i bytte og betale 50.000 kr. oveni. Brysk overgav straks både ”Frøkongen” og de 50.000 kr. til Agn, der med det samme afregnede 45.000 kr. til Glob. Agn indgik endvidere samme dag aftale med Cold, således at Agn modtog 90.000 kr., hvoraf han straks afregnede 30.000 kr. til Hay.

Endnu samme dag, den 16. maj, afsendte Agn sålydende svarbreve:

[Til Dyhr:] »Jeg accepterer Deres tilbud. Ingen garanti for ægthed. Betaling med 50.000 kr. hver den 1/6, 1/7, 1/8, 1/9 og 1/10. De kan afhente maleriet samtidig med betaling af sidste rate«.

[Til Eg:] »Jeg accepterer Deres tilbud. De får alle, bortset fra ”Ølse-Pølse”, som jeg beholder. De 75.000 kr. skal overføres straks efter udlevering«.

[Til Fihl:] »Jeg accepterer Deres tilbud på vegne Sine Obligo (der var faldet et ”for” ud i Deres tilbud). De 150.000 kr. skal overføres straks efter udlevering af maleriet«.

Indholdet af Agns transaktioner med genstandene tilhørende Glob og Hay kom for en dag den 18. maj. Både Glob og Hay bestred med det samme, at de var bundet ved det passerede. Det samme gjorde Dyhr, Eg og Fihl. Dyhr hævdede, at Agns accept var uoverensstemmende. Eg hævdede, at Agn var forpligtet til at sælge alle fire litografier eller i det mindste måtte give forholdsmæssig rabat, dvs. 3 % ved køb af tre litografier. Fihl hævdede, at indholdet af hans brev til Agn ikke kunne forpligte ham.

Glob og Hay nægtede at udlevere henholdsvis ”Pulp Fraction” og ”Svinedrengestreger”, men tilbød straks at tilbagebetale de beløb, de hver især havde modtaget. Hvorledes er retsstillingen imellem Brysk og Glob i anledning af overdragelsen af ”Pulp Fraction”? Hvorledes er retsstillingen imellem Cold og Hay i anledning af overdragelsen af ”Svinedrengestreger”?

Hvorledes er retsstillingen imellem *på den ene side* Agn og *på den anden side* henholdsvis Dyhr, Eg og Fihl?

Løsningseksempel til opgave nr. 1

1. Retsstillingen imellem Brysk og Glob (vedrørende ”Pulp Fraction”)
Glob har givet Agn en mundtlig fuldmagt til at sælge ”Pulp Fraction” for 50.000 kr. Dette er en § 18-fuldmagt. Agn kan ved transaktionen med Brysk siges at holde sig inden for såvel fuldmagt som bemyndigelse, der som bekendt er sammenfaldende ved en § 18-fuldmagt (fuldmagt uden særlig tilværelse), idet Agn opnår 50.000 kr., nøjagtig som han havde sagt til Glob på forhånd.

Agn har imidlertid opnået fuldmagten fra Glob ved svig, jf. AFTL § 30. Det er uden tvivl en retsstridig fremkaldelse og udnyttelse af en vildfarelse, når Agn bilder Glob ind, at han kan sælge maleriet ”Pulp Fraction” for 50.000 kr., når sandheden er, at han modtager 100.000 kr., hvoraf halvdelen dog erlægges i form af et andet maleri (”Frøkongen”).

Svig er en svag ugyldighedsgrund, men svigen er udøvet af Agn selv, der naturligvis er i ond tro. § 18-fuldmagten er således ugyldig. Da Agn har handlet uden gyldig fuldmagt, er Glob ikke bundet og kan forlange ”Pulp Fraction” udleveret af Brysk mod at tilbagebetale de 45.000 kr., han har modtaget fra Agn. (Da Glob ikke har givet Agn nogen fuldmagt til at oppebære en kontant købesum, har Brysk handlet for egen risiko ved at udbetale de 50.000 kr. til Agn. Glob hæfter kun for de 45.000 kr., han har modtaget).

Konklusion: Glob er ikke bundet over for Brysk og skal tilbagebetale de modtagne 45.000 kr.

2. Retsstillingen imellem Cold og Hay (vedrørende ”Svinedrengestreger”)
Hay har givet Agn fuldmagt til dels at sælge skulpturen ”Svinedrengestreger” til Cold, dels at oppebære købesummen herfor. Hay har fremsendt en derpå lydende erklæring direkte til Cold. Dette er en § 13-fuldmagt.

Agn har opnået fuldmagten fra Hay ved svig, jf. AFTL § 30. Ganske vist udviser Hay en betydelig uforsigtighed ved ikke at spørge Agn ud om provisionens størrelse, men en provision på to tredjedele af salgsprisen er så uproportional, at det må anses for retsstridigt, når Agn undlader at oplyse den.

Svig er en svag ugyldighedsgrund, og fuldmagtserklæringen er afgivet direkte til tredjemand, nemlig Cold. Selv om Agn som fuldmægtig handler retsstridigt og i modstrid med Hays interesser som fuldmagtsgiver, er Hay bundet, da Agn handler inden for fuldmagtens grænser, og da der ikke er nogen holdepunkter for at antage, at Cold skulle være i ond tro. Hay kan dermed ikke komme igennem med en ugyldighedsindsigelse.

Konklusion: Hay er bundet over for Cold og er pligtig at udlevere skulpturen ”Svinedrengestreger” til Cold, men kan beholde de 30.000 kr.

3. Retsstillingen imellem Agn og Dyhr
Agn har accepteret Dyhrs tilbud om køb af ”Havnepartie i Venedig”. Dyhr påstår, at Agns accept er uoverensstemmende. Dette kan gå på betalings- og udleveringsbetingelserne og på Agns afvisning af at give en ægthedsgaranti.

Hvad angår betalings- og udleveringsbetingelserne, foreligger der ingen uoverensstemmelse. Dyhr har selv foreslået betaling over 5 måneder, og Agns bemærkning er blot en præcisering heraf. Udlevering »efter sket betaling« udlægges mest naturligt som

»efter fuldstændig betaling«, og hvis Dyhr havde ment noget andet, skulle han have skrevet det.

Hvad angår ægthedsgarantien, præciserer Agn blot, hvad der gælder i forvejen, medmindre andet aftales. Dyhr har ikke krævet en ægthedsgaranti fra Agn, men tværtimod i sit tilbud gengivet oplysningen om, at maleriet »formentlig« var malet af Cornelius Godtfredsen.

Agns accept er således ikke uoverensstemmende, jf. AFTL § 6.

Konklusion: Dyhr er bundet over for Agn.

4. Retsstillingen imellem Agn og Eg

Eg hævder, at Agn ikke kunne acceptere med hensyn til tre litografier, når han stadig havde alle fire. Dette er en påstand om, at partiel accept er udelukket, eller om at Agns accept er uoverensstemmende.

Egs påstand falder på hans egen formulering af tilbuddet. Eg har angivet en pris for hvert enkelt litografi, hvilket indikerer, at der kan gives accept på et, to, tre eller fire styk. Ordene »… men *kan* De sælge mig alle fire…« er ikke en tilstrækkelig klar angivelse af, at Eg *vil* have alle fire, hvis Agn stadig råder over dem.

Betingelsen om en rabat på 4 % ved køb af alle fire peger ikke i nogen bestemt retning, men forstås mest nærliggende som en art ”samlerabat” eller kvantumsrabat. Der kan ikke anlægges en forholdsmæssighedsbetragtning vedrørende rabatten. I så fald skulle der gives en rabat på 1 % ved køb af ét styk, og så ville prisen ikke være 25.000, men 24.750 kr., hvilket ville gøre tilbuddet selvmodsigende.

Konklusion: Eg er bundet over for Agn.

5. Retsstillingen imellem Agn og Fihl

Fihl har udtrykkelig skrevet »*Sine Obligo*« i sin henvendelse til Agn. Selv om der ikke burde være anvendt store begyndelsesbogstaver, og selv om Agn tydeligvis har forstået ordene som et navn, indebærer ordene, at der ikke foreligger et tilbud, jf. AFTL § 9, hvilket der ellers ville gøre. Fihl har reklamationspligt over for Agns bekræftelse, og denne pligt har han iagttaget.

Konklusion: Fihl er ikke bundet over for Agn.

Litteratur (pensum): *Lennart Lynge Andersen og Palle Bo Madsen:* Aftaler og mellemmænd, 6. udg. (2012) s. 52, s. 65 ff., s. 117 ff., s. 155 ff., s. 297 f., s. 355 ff. og s. 371 ff.

Opgave nr. 2

Onsdag den 23. oktober 2013 om morgenen indleverede Anton Ask sin Yamaha motorcykel til reparation på autoværkstedet SuperMC. Antons motorcykel havde startvanskeligheder, og bl.a. derfor skulle motoren justeres og efterses på værkstedet.

SuperMC's indehaver Børge Bang tog imod motorcyklen, da Anton afleverede den. Børge bad straks Carl Carlsen, som var ansat som mekaniker hos SuperMC, om at påbegynde arbejdet med Antons Yamaha. Efter nogle timer mente Carl, at han havde fundet fejlen og foretaget de fornødne reparationer. Børge bad derfor Carl om at prøvekøre motorcyklen på den nærliggende landevejsstrækning.

Carl kom kørende med lav hastighed på landevejen, da en meget stor hund pludselig løb ud foran ham. Hunden hed Georg og var en grand danois, som tilhørte Dorte Dam. Dorte var ude at gå tur med Georg i et skovområde, som grænsede op til vejen. Georg gik løs, på trods af at det ved skiltning i skoven tydeligt var pålagt hundeejere at holde deres hunde i snor. Dorte plejede at kunne kalde Georg til sig, men hun var optaget af at tjekke facebookopdateringer på sin mobiltelefon, og hun var derfor et øjeblik uopmærksom, da Georg løb ud på vejen.

Carl foretog en helt forsvarlig manøvre for at undgå at påkøre Georg, hvorved han væltede med motorcyklen. Ved faldet brækkede Carl benet. Georg kom intet til og løb tilbage til Dorte i skoven.

Carl var som følge af benbruddet sygemeldt med løn i 8 uger. Han pådrog sig ikke varigt mén.

Antons motorcykel, som havde en værdi af 75.000 kr., blev totalskadet ved uheldet. Som følge heraf kunne Anton ikke køre sin hustru Hanne ud til et serveringsjob, som hun havde påtaget sig i et forsamlingshus i den følgende weekend. Det var ikke muligt at komme til det meget afsides beliggende forsamlingshus med offentlige transportmidler, og da Hanne ikke havde andre muligheder end at melde afbud til jobbet, led hun et løntab på 2.000 kr.

Motorcyklen var ansvars- og kaskoforsikret i forsikringsselskabet Helsikring med en selvrisiko på 3.000 kr. på ansvarsforsikringen og 4.000 på kaskoforsikringen.

Dorte havde tegnet den lovpligtige ansvarsforsikring for Georg i forsikringsselskabet Ensure.

Hvorledes er parternes erstatningsretlige og forsikringsretlige stilling? Der skal ikke tages stilling til størrelsen af eventuelle personskadeerstatningskrav.

Løsningseksempel til opgave nr. 2

1. Skaden på A's motorcykel (75.000 kr.)

1.1. Den forsikringsdækkede del (71.000 kr.)

Motorcyklens kaskoforsikring i Helsikring udbetaler 71.000 kr. til skadelidte A (svarende til A's tab fratrukket selvrisikoen på 4.000 kr.). Spørgsmålet er herefter, om Helsikring har regres til en eller flere skadevoldere, jf. EAL § 22, stk. 1 (Lærebogen s. 455 f.).

C foretager en »helt forsvarlig manøvre« for at undgå påkørsel af »en meget stor hund«, hvilket ikke kan anses for culpøst. Der påhviler dermed ikke C et (regres)ansvar.

Værkstedsindehaveren B har fået overladt A's motorcykel til reparation, og der påhviler B et ansvar for skader på motorcyklen efter reglerne om ansvar i kontraktsforhold. (Lærebogen s. 210, note 11). B har ikke selv handlet culpøst i relation til den skade, der sker. (Det er ikke i sig selv culpøst at bede C om at køre en prøvetur på motorcyklen). B hæfter principielt som arbejdsgiver efter DL 3-19-2 for de skader, som hans ansatte C forvolder på tredjemand. Arbejdstageren C har imidlertid ikke handlet culpøst, jf. ovenfor, og der er dermed ikke grundlag for at pålægge B et (regres)ansvar efter DL 3-19-2 og EAL § 22, stk. 1 (Lærebogen s. 143).

Hundeejeren D er i medfør af hundelovens § 8, stk. 1, objektivt ansvarlig for den skade, som hunden forvolder ved at løbe ud på vejen og tvinge C til at bremse hårdt op. D's ansvarsforsikring i forsikringsselskabet Ensure hæfter som udgangspunkt umiddelbart over for skadelidte (eller hans kaskoforsikringsselskab, der træder i skadelidtes sted), jf. hundelovens § 8, stk. 2 (Lærebogen s. 232 f.).

D har handlet simpelt uagtsomt: Hun plejede at kunne kalde hunden til sig, men hun var »et øjeblik uopmærksom«. Det får ikke selvstændig betydning for vurderingen af D's uagtsomhedsgrad, at hun har overtrådt forbuddet mod løse hunde i skoven. Forbuddet er navnlig begrundet i hensynet til vildtet – ikke i hensynet til trafiksikkerheden på landevejen (Lærebogen s. 92 ff. om »Schutzzweck«).

Kaskoforsikringsselskabets regreskrav mod D bortfalder herefter, jf. EAL § 22, stk. 1, jf. § 19, stk. 1 (Lærebogen s. 443 ff. og 447).

1.2. Den ikke-forsikringsdækkede del (selvrisikoen på 4.000 kr.)

Som beskrevet ovenfor under pkt. 1.1 er hverken B eller C ansvarlige for skaden på motorcyklen.

D bærer som hundeejer og -besidder et objektivt ansvar for skader, som hunden forvolder, og D's hundeansvarsforsikring i Ensure hæfter direkte over for skadelidte A for selvrisikoen på 4.000 kr., jf. hundelovens § 8, stk. 1 og 2, og ovenfor under pkt.1.1.

2. Personskaden på C

C får fuld løn under sygdom og har derfor ikke krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, jf. EAL § 2. Det oplyses i opgaveteksten, at C ikke får varigt mén af benbruddet, sml. EAL § 4. C har krav på godtgørelse for svie og smerte, jf. EAL § 3.

Der er utvivlsomt tale om en arbejdsskade, men lov om arbejdsskadesikring (ASL) omfatter ikke krav på godtgørelse for svie og smerte. Eftersom C ikke får varige følger af uheldet, finder ASL ikke anvendelse (Lærebogen s. 382).

B er som arbejdsgiver ansvarlig på culpagrundlag for skaden på arbejdstageren C (Lærebogen s. 99 ff. og 192 f.). B har ikke handlet uagtsomt i relation til personskaden på C, og C kan derfor ikke rette krav på godtgørelse for svie og smerte mod B.

A har tegnet lovpligtig ansvarsforsikring på motorcyklen i Helsikring. Det objektive ansvar i henhold til FL § 104, stk. 1, påhviler værkstedsindehaveren, B (Lærebogen s. 208 og 210). Ansvarsforsikringen dækker imidlertid kun skader, som forvoldes på tredjemand med motorkøretøjet – ikke skader på førerens, ejerens eller brugerens person eller ting (Lærebogen s. 206). Ansvarsforsikringen i Helsikring dækker derfor ikke personskaden på C, eftersom det ikke er oplyst i opgaveteksten, at forsikringen er tegnet med førerpladsdækning (Lærebogen s. 224).

D bærer som hundeejer og -besidder et objektivt ansvar for skader, som hunden forvolder. D's hundeansvarsforsikring hæfter direkte over for C for hans krav på godtgørelse for svie og smerte, jf. hundelovens § 8, stk. 1 og 2, og ovenfor under pkt.1.1 og 1.2.

3. H's løntab (2.000 kr.)

Som beskrevet ovenfor under pkt. 1 er der intet ansvarsgrundlag for hverken B eller C. D er objektivt ansvarlig for de skader, som hunden forvolder, jf. hundelovens § 8, stk. 1. H er imidlertid indirekte skadelidt og kan dermed ikke få erstattet sit tab (Lærebogen s. 326 ff.).

»Lærebogen« er: *Bo von Eyben og Helle Isager:* Lærebog i erstatningsret, 7. udgave (2011).